

G. urednik! Bog zna, ali bode moj recept kaj pomagat „učiteljskemu domu?“ Ako se bode slavno slovensko učiteljstvo ravnalo po tem receptu, potem bodedo lahko že koncem devetnajstega ali v začetku dvajsetega stoletja otvorili „učiteljski dom“, in potem bo slov. učiteljstvo lahko s ponosom reklo: „To po-

slopje je postavila naša požrtvovalnost, to je pravi naš dom“.

In takrat se bo veselil in radoval z Vami, gosp. urednik

Vaš najudanejši sluga

Ivan Domišljija.

Književnost.

Princ Evgenij Savojski, slavni junak in vojskovodja avstrijski Zgodovinska povest. Slovenskemu ljudstvu spisal S. Hrvojič. V Ljubljani. Založil in prodaja Ant. Turk, knjigovez. 1893. Str. 78. Cena 48 vin. — Ta spis ni prava povest, kakor ga je imenoval pisatelj, ampak je bolj življenjepis slavnega vojskovodja. V nepretrgani vrsti navaja vsa vojskovanja Evgenijevega od mladosti do sive starosti, ker je umrl v 72. letu kmalu potem, ko se je vrnil iz vojske. Z enakimi spisi se obuja pri čitateljih domovinski ponos. Zato je knjižica berila vredna. Brez napak sicer ni; mislimo pa, da bi se odpravile vsaj tiskovne pomote. Na prvem (vnanjem) listu je lepa barvana podoba. Tisek iz tiskarne Blaznikovih naslednikov je prav razločen in vnanja oblika čedna.

Izvestja muzejskega društva za Kranjsko. Sešitek 2. Letnik III. 1893. — Najnovejše izkopine z Gore pri Šmariji. Pod tem zaglavjem poroča spretni kopalec starin J. Pečnik o zadnjih najdbah. Grobišče na Gori pri Šmariji je bogato lepih in zanimivih starin; nekatere od teh so prav redke. Obeta nam še mnogo iz teh gomil. Pridejana je slika (fotografija dr. Fr. Lampeta) odprtega groba. — Nemško-slovenska starinoslovska terminologija. Spisal S. Rutar. — Slovenska osebna imena v starih listinah. Spisal J. Scheinigg. (Dalje.) Iz knjige „Urkundenbuch des Herzogthums Steiermark“ od deželnega štajerskega arhivarja pl. Zahn-a navaja vsa slovenska imena, ki dokazujejo, da je bil sedaj nemški Štajer, Koroško in še drugi deli nemških provincij nekaj slovenski, kar avstrijski

Nemci tako trdovratno zanikujejo. — Donesek k zgodovini pošte na Kranjskem. Spisal Ant. Koblar. V tem spisu opisuje učeni arhivar pošne razmere naše dežele v minulem stoletji. — Drobtinice iz furlanskih arhivov. Nabral A. Koblar. (Dalje.) Tu pričbuje marljivi raziskovalec iz arhivov nekdanje oglejske patrijarhije zanimive podatke, ki se tičejo naših krajev. — Kranjski mahovi. Spisal S. Robič. (Dalje.) — V „malih zapiskih“ so poročila iz Italije, kjer se mudi sedaj prof. S. Rutar. A. Koblar nam pripoveduje o stolpu ljubljanskega gradu. Zidati so ga začeli l. 1544. in do l. 1848. je dobil sedanjo višino po večkratnem dozidavanju in popravljanju. Kranjski del ljubljanske škofije l. 1605. Iz tega spisa izvemo, koliko farā je obsezala naša škofija takrat na Kranjskem. Darovanje sveč v ljubljanski stolnici l. 1597. Takrat so kmetje zopet darovali sveče, kar se je bilo prej opustilo. Slovstvo o domovinoznanstvu slovenskih dežel. Tu so omenjene knjige „Ortsnamenbuch der Steiermark im Mittelalter von Josef von Zahn“. „Zur Erinnerung an Heinrich Freyer“. (Podlistek v „Laib. Zeitung“-i in poseben odtis). „Handbuch der Kunstpflege in Oesterreich“. Pliči v ti volskem gozdu pri Ljubljani. Našteti so vsi krilateci, ki oživljajo letos ti volski gozd. Letos se jih je naselilo tu prav mnogo in nekateri taki, kakor jih prej ni bilo. Starinske najdbe pri mestu Kranju, kjer se je slučajno našlo prazgodovinsko pokopališče. — Še jedenkrat toplo priporočamo učiteljem to zanimivo knjigo v naročitev.

Naši dopisi.

Mokronog, 25. vel. travna. (Jožef Potokar †.) Učiteljstvo kranjsko je zopet izgubilo jednega najstarejših sotrudnikov svojih. — umrl je namreč na binokšno nedeljo popoldne po daljšem bolehanju umirovljeni nadučitelj mokronoški, g. Jožef Potokar, ki je skoraj ves čas svojega službovanja deloval od l. 1837. noter do svojega umirovljenja l. 1879. v trgu Mokronogu na Dolenjskem. Pokojni Potokar se je porodil l. 1815. v Zatičini na Dolenjskem. Bil je sicer učitelj stare šole, a vesten, marljiv in delaven v svo-

jem težavnem poklicu, ki je vedno izobrazeval se še dalje v duhu časa ter tako si znal pridobivati srca svojih učencev in spoštovanje svojih tovarišev in predstojnikov. Ako pomislimo, kako težavno službo je pokojnik imel: poleg šole je oskrboval do upokojenja orgljarsko službo, ki je ravno v Mokronogu silno težavna, ker je moral sleharno nedeljo tudi na Žalostni gori nad Mokronogom orgljati, čuditi se pač moramo, da je mož sploh pri svoji šibki naravi mogel toliko let ta posel opravljati. Vender ni bilo nikdar čuti pri-

ložeb iz njegovih ust, voljno je prenašal svojo težavno službo, če tudi je skušil in prestal obilo bridkega, kakor malokateri njegovih sovostnikov. V šoli je bil rajni Potokar jako vnet učitelj, priča temu razna pohvalna pisma od šolskih oblastev in odlikovanje s srebrnim križcem s krono za zasluge pri učenju, ki ga je dobil od cesarja dne 3. prosenca 1877. leta. Pokojni Potokar si je tekom 42. let vzgojil celo generacijo, kar je malo komu dano. Kako priljubljen je bil, pokazal je njegov pogreb dne 23. m. m. popoldne, ko smo ga spremljali k večnemu počitku: na čelu je korakala šolska mladina s črno ovito šolsko zastavo in domačim učiteljstvom; za krsto pa jedini njegov sin Jožef, c. kr. poštni oskrbnik v Klosterneuburgu, dalje vsa mokronoška inteligencija, mnogo bližnjih učiteljev ter veliko Mokronožanov in drugih faranov, večinoma vsi učenci in učenke pokojnikove. Pred hišo, v cerkvi in na pokopališču so mu mokronoški pevci, največ njegovi učenci, v zvezi z nekaterimi učitelji in drugimi gospodi v slovo zapeli tri žalostinke. — Vsem sotrudnikom Tvojim, dragi Jožef pa, ki so imeli priliko s Teboj občevati, ostaneš kot blagi, dobri, zabavni in odkritosrčni tovariš, kakršnih je dandanes — žalibog — tako malo —, v trajnem spominu, pridruživši se v srce segajoči pesni:

... „Le križ nam sveti govori,
Da zopet vid'no se nad zvezdami! ...“

Gasperctov.

Iz kamniškega okraja. (Hospitacija.) Pred kakimi 10 leti je predlagal pisalec teh vrstic pri učiteljski konferenciji x okraja: „Slavni zbor naj pripozna veliko važnost hospitacije ter sklene: gg. učiteljem in gđc. učiteljicam se najtopleje priporoča hospitacija pri gg. sotrudnikih“. Konferencija je pripoznala sicer važnost hospitiranja, a imeli so vender toliko osebnih pomislekov proti nji, da sta bila za predlog le dva glasa.

Tudi v kamniškem okraju sprožil je pred leti nekdo to vprašanje. Predlog je bil tu soglasno sprejet, a izvrševal se ni. Nikdo ni hotel pričeti. Da bi se pa ta ideja le uresničevati jela, dogovorili so se nekateri (3) učitelji, da hočejo jeden pri drugem hospitirati ter na to delovati, da pridobé še kaj drugih

gg. tovarišev v svoj krog. Sedaj šteje družba že 8 udov. — Prvo hospitacijo smo imeli pri sv. Trojici v četrtek, dne 18. vel. travna, a drugo v osmini v Pečah, kjer sta se nam pridružila tudi oba gg. kolega z Vač. Po pouku smo imeli vselej zborovanje, kjer smo prešetalvali otrokom podano tvarino, ter si v prijateljskem pogovoru spodbujali v svojem težavnem, a nam priljubljenem poklicu. Uspeh teh pogovorov se bode kazal v spisih, katere bomo pošiljali našim listom.

Tretja hospitacija je v četrtek dné 8. rožnika v Moravčah, h kateri prijazno vabimo i druge gg. sotrudnike.

Velik pomen takih shodov nam pač ni treba dokazovati, kdor ni prepričan, kličemo mu: Idi ter sam poskusi!

Iz Levpa pri Kanalu. Č. g. vikar v Levpi Jožef Tomšič izumil je nov sistem table, katera ima prednosti pred drugimi.

Tabla stoji na pritrjenem stojalu in premikati se da od vrha do tal z prav malo silo. Na tabli je pripravljen prostor premikalnim črkam za učitelja, kakor za otroke. Obrne se sama, samo da se jo odmakne nekoliko od stojala. Za risanje ima neizbrisljive točke. Pri črtanji table za sekirice ali za drugo pisanje uporabi se vrvice, katera je na jednem konci pritrjena. Na isti strani ima zobe na vsaka 2 cm. Vrvica se namaže s kredo ter črta poljubno široko.

Večkrat sliši se tožiti o barvah pri šolskih tablah. Tudi temu se pride v okom, ako se naroči naslednje: 1 kg Oxid-Brillant-Schwarz-Farbe mit matten Glanze sammt Pinsel, Wischin in Wien, Central-Fabriks-Niederlage I. Himmelfortgasse Nr. 4. 1 kg preostaja v rabo za jedno tablo. Barve so navadno pregoste, tedaj naj se kupi malo sklenico „metallinischer Firnis“. S tem se barva stanjša. Ta barva se tako hitro suši, da se jo lahko vsakih 8 ur zopet nabarva. S to barvo bi se prihranilo učiteljem veliko sitnostij, ker bi pri črtanji table vse zapreke bile odstranjene.

Šolsko vodstvo si šteje v dolžnost zahvaliti č. g. vikarja Jožefa Tomšiča, ker je daroval šolama Levpi-Zavrh dve taki tabli.

Vodstvo ljudske šole v Levpi.

I. A. Tomažič.

Društveni vestnik.

Iz radovljiskega okraja. Vabilo. Učiteljsko društvo tega okraja ima svoj letni občni zbor dne 15. rožnika t. l. ob 10. uri popoldne v šolskem poslopju na Dovjem z nastopnim vspeodom:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnikovo o društvenem delovanju preteklega leta.
3. Poročilo blagajnikovo o društvenem premoženju.
4. Volitev dveh pregledovalcev računov.
5. Razkaz učila, kako raste dan in noč v raznih

letnih časih, poroča g. Fr. Jeglič, učitelj na Dovjem.

6. Volitev društvenega odbora za prihodnje leto.

7. Volitev delegatov za prihodnje zborovanje „Zveze“.

8. Posamezni nasveti in predlogi.

9. Popoldne skupni izlet k slapu Peričniku.

Ker se druga vabila ne bodo razpošiljala, vabi uljudno tem pôtém k obilni udeležbi odbor.

Radovljica, dne 25. vel. travna 1893.